

Kiállítás a faluházban

Mártélyi színek, varázslatok

A mártélyi táj látványa sok-sok évtizede rabul ejti már a képzőművészeket. S immár annak is harmincöt éve, hogy minden nyáron egy tábortűz mellé gyűlnek össze a mártélyi képzőművész szabadiskola ifjú, s korosabb alkotói, hogy megörökítsék a Holt-Tisza, s környezetének szépségeit.

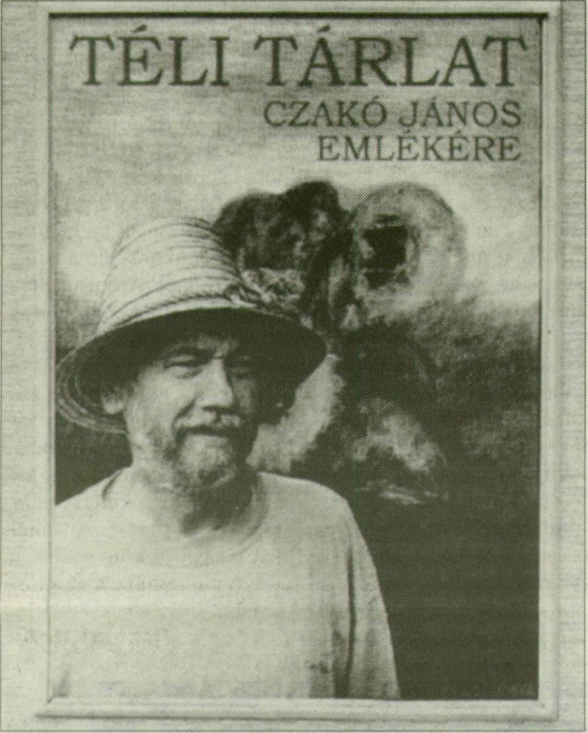
A nyár során készült legsikeresebb alkotásokat a táborzárást követően a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban tekintheti meg minden esztendőben a nagyközönség. A téli tárlatokon pedig az derül ki, hogy a mártélyi élmények alapján milyen művek születnek később a műtermekben. Tegnap dél-

előtt a mártélyi faluházban ezt „ellenőrizhették” min-
dazok, akik részt vettek a 2001. évi téli tárlat megnyitóján.

Az idei kiállítást – miként Mártély művészeti életét méltató beszédében *Ocsovszky László* is hangsúlyozta – a közelmúltban elhunyt festőművész, *Czakó János* emlékére rendezte meg a Mártélyi Képzőművész Táborok Baráti Köre. Így köszönve meg azt a több évtizedes munkát, amit Czakó János a szabadiskola sikere érdekében végzett.

A kiállítást ezen a héten péntekig tekinthetik meg az érdeklődők.

B. Z.

Czakó János több évtizeden át dolgozott a mártélyi képzőművész szabadiskola sikeréért. (Németh György grafikája)

„Sok kacat, ócskaság, mi évek óta összegyűlt...” Fáradt, öreg Szent István tér

Kevés olyan város van hazánkban, amely megengedheti magának, hogy szívében egy sáros mélyedés kispiacnak adjon helyet. A Szegedi Szent István tér öreg folt a város közepén: nem oda való, csúnya, önhibáján kívül elhanyagolt, de úgy tűnik, nélkülözhetetlen. Már csak a megszokás miatt is.

A Szent István téri piac már régóta nem klasszikus piac, sokkal inkább egy nagy társadalmi jelentőséggel bíró térméretű kocsma. Ide a klubozás és a cserebere kedvéért jönnek vevők és vásárlók, s hogy e szándék komoly, vagy komolytalan, az mindegy, itt rendszeresen összetalálkoznak. A zsidobongás mindig jellemző, mégis az emberek az az érzése, ide bizony ritkán süt be a nap.

E sajátos hangulatot leginkább a kor festette borúsra. Bogaras öregemberek mesélik olyan elszántsággal régi hőstetteiket, mint amilyen kitarással ez a tér „eladja” saját piacát. Holott a Szent István tér valamikor régen álomba szenderült, itt évek óta nem történik semmiféle változás. A városépítők keze nyoma helyett csak az idő munkája látszik: korosodnak az épületek, egyre nehezebb rendben tartani a környéket, szürke az aszfalt, a fapadok léce, s szürkekék a galambok is. A törzvszárlók felett is eljár az idő, egyre többen cserélik le cekkerüket földön guruló, húzható, jellegzetes bevásárlótáskára.

A piacra rendszeresen jön jó néhány termelő, mégis inkább az ócskaságok csereberéje jellemző. Kétoldalt, a bódésoron széles a kínálat: hús-

Fent ragyogó kékség, lent inkább szürkesség. (Fotó: Miskolczy Róbert)

szaküzlet, vegyeskereskedés, virágszalon, tejkimérés – ez utóbbi csakis hozott palackba. Szemben bálabutik csalogat alkalmi vételre, odébb, a Coca-Cola embléma alatt „kapucsnóval” illik kísérni a fokhagymás lángost.

Ismerősök köszönetnek

egymásnak a pultok mindkét oldalán, úgy tűnik, az embereket leginkább a szokás hozza le ide. Kicsit beszélgetni jönnek, kicsit árulgatni, kicsit vásárolgatni. A bejáratnál balra a zöldesegeské a terep. A legtöbb asztalon hajszálvékony rafiaszál tartja egy csomóban

a kisujjnyi csemegehagymákat, a piros retkeket, a petrezselymet. Sok a kistermelő, de még többen vannak azok, akik zsebkendőnyi kertjük jóvoltából itt remélnék egy kis nyugdíj-kiegészítést. A friss zöldfélék mellett nem egy helyen házi lekvárral teli üvegek

támasztják a tenyérnyi szárazbabbal tömött zsákocskákat. Virág is kapható: az egyik standon profi kereskedő kínálja a sárgán kiabáló, szigorúan szezonálisan nyíló primulát, míg másutt tejfőlös pohárban szaporított kaktuszcszemetek és pletykafélék közül lehet választani.

A tér jobb oldalán Bródi filléres emlékei köszönnek vissza, s tényleg itt van minden, amit a szerző nem, de ezek szerint mások ki tudtak dobni. „Gyertyaszál, gyöngyszemek, felébe tört mézeskalács / hajcsatok, karkötők, s egy régen elszakított lánc” – valahogy így van a dalban, s ez a Szent István téri piac kínálatának egy része is. De csak egy kis része, mert más is van: bicikliküllők várnak új gazdára, munkavédelmi szemüvegek sorakoznak, s a pokrócokon sorban hímzett terítők, vak zseblámpák, régen eltörött csövek tömtései és ezerféle, lelke-elszállt régi porfogó sorakozik. Többen örülnek annak, ha naponta háromszáz-öt száz forintot árulnak, ezért már érdemes kijönni, s kigöngyölni a pokrócból, az aktuális árukészletet. Nagyhangú kereskedő kínál habshelyem hálóinget, s jó vételként Romániából hozott porcelán teákészletet ajánl, állítva, hogy vadonatúj. Talán ez az egyetlen a téren, amiről ez elmondható.

Az ólomszíre öregedett víztorny, egy nyugalmazott admirális tartásával áll, s tudja, mindenkinél régebben ismeri már ezt a teret. Megvetve az alatta folyó csereberét, mintha várná, hogy beesteledjen, s álmodhasson: zöld lombokról, kényelmes padokról, púderillatú asszonykacajokról.

Katkó Krisztina

Botránykő vagy sikertörténet? címmel lapunk február 27-i számában jelent meg a Szeged Kultúrájáért Közalapítvány működéséről szóló írás, amely névtelenségüket megőrizni kívánó, a város kulturális életében munkájuk alapján jól ismert egyesületi, alapítványi vezetők kritikáival igyekezett szembesíteni a bírált felet képviselő Tóth András fideszes önkormányzati képviselőt, a közalapítvány kuratóriumának elnökét. Dr. Zakar Péter történész, főiskolai tanár a kuratórium egyik tagjaként reflektálni kívánt a cikk állításaira.

– Mivel nem ért egyet?

– Magam is tagja vagyok a közalapítvány „arctalan léggömbbizottságnak” nevezett kuratóriumának, ezért veszem a bátorságot, hogy reflektáljak a sajtóetikailag súlyosan kifogásolható cikkre, amely a civil szféra névtelenségbe burkolózó képviselőire hivatkozva a becsületstértés határát súroló kifejezéseket használva minősíti a kuratórium működését. A kuratórium tagjairól azt állítja az írás: „többségük nem rendelkezik megfelelő rálátással a város kulturális életére, és általában nincs olyan kapcsolatrendszerük, szellemi, társadalmi rangjuk, hogy méltóképp képviselhessenek egy ilyen fontos ügyet.” Meggyőződéseim szerint ilyen súlyos vádakát célszerű úgy megfogalmazni, hogy

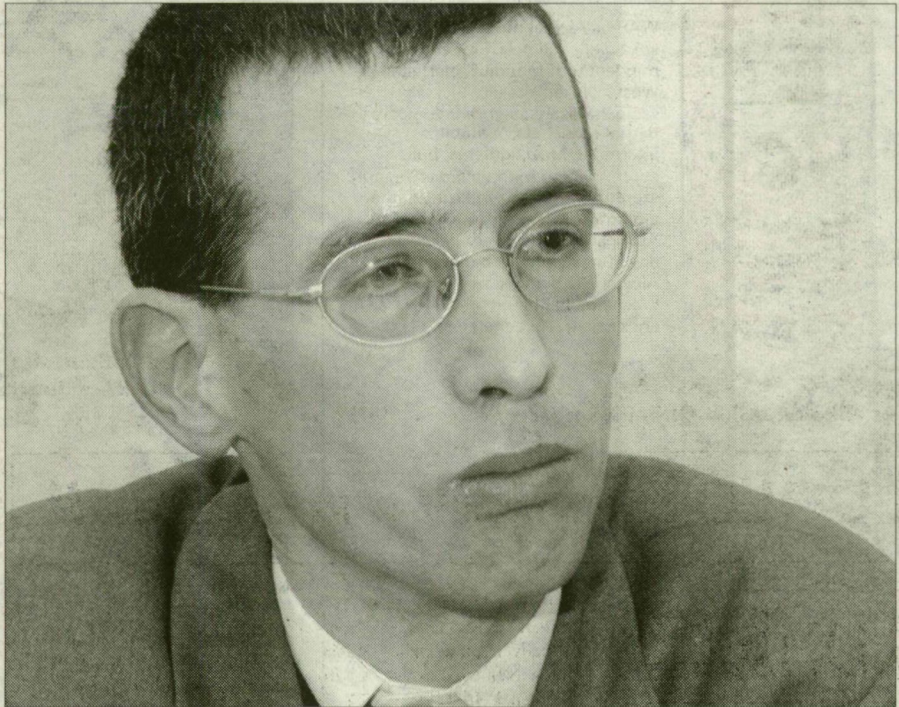
Zakar Péter a Szeged Kultúrájáért Közalapítványról

A mostani a helyes irány

a vita nyilvánosság előtt folyhasson. Korábban egyedül a Szegedi Közművelődési Tanács néhány tagja bírálta – több-kevesebb szakértelemmel – a közalapítvány kuratóriumának működését. Sajnos, még mindig akad egy-két kulturális szakember, aki képtelen megbarátkozni az utóbbi két évtized változásaival. Minden kritikának lehetnek reális elemei, de ez a cikk nagyon erősen elvetette a súlyt. Az egyik fő vádpontjára, a nyilvánosság kérdésére egyszerű a válaszom: a kuratórium nem titkosan, nem egy bunkerben működik, hanem az elnök összehívására városházán ülésezik.

– A pályázók azt hiányolják, hogy nem kapnak pontos, korrekt tájékoztatást a kuratórium döntéseiről, azaz nem tudják meg, hogy ki, mire, mennyi pénzt kapott.

– Ha a Délmagyarország olvasói erre igényt tartanak, akkor a közalapítvány a támogatottak listáját a jövőben közölni fogja. Nem hiszem, hogy ez az a hang, amivel el lehet érni, hogy az esetleges hibákat a kuratórium kiküszöbölje. Több lényeges dologról nem esett szó a cikkben, fontos például elmondani, hogy a jelentősebb szegedi vállalatok a helyi iparűzési adójuk 5 százalékát többnyire sportcélra ajánl-

Dr. Zakar Péter: A kulturális szférában nem lehet közmegelegedésre pénzt osztani, mindig lesznek olyanok, akik megsértődnek. (Fotó: Karnok Csaba)

ják fel. Tehát az a felvetés, hogy a kuratórium kulturális célokra sokkal nagyobb összegeket is begyűjthetne, teljesen illuzórikus. A közalapítvány kuratóriumának a sporttámogatások után fennmaradó 14-15 millió forintnak más alapítványokkal versengve körülbelül a felét sikerült megszereznie.

– A kuratórium kompetenciáját is érték bírálatok...

– Ez egy olyan öszvér kuratórium, amelynek egyes tagjai elsősorban lobbiznak, mások pedig inkább a beadott pályázatok minősítésével foglalkoznak. A kulturális szférában nem lehet közmegelegedésre pénzt osztani, mert mindig lesznek olyanok, akik megsértődnek. Horribile dictu mindig lesz egy-két olyan pályázat, amelyik jó, de mégsem kap támogatást. Egyszerűen azért,

mert rendkívül eltérő kulturális, művészeti és tudományos területekről futnak be a pályázatok, és a kuratórium tagjai megpróbálnak ki-egyensúlyozó szerepet betölteni. Ugyancsak fontos kérelmezőkre pénzt osztani, mert mindig lesznek olyanok, akik megsértődnek. Amennyiben a pályázó megemlíti, hogy van mecénása, akkor természetesen a kuratórium tagjai megpró-

bálgják rábírní, hogy törvényes keretek között a közalapítványnak ajánlja fel a támogatását a szponzoráló cég.

– Bizonyos területeket – ilyen például a képzőművészet – szinte egyáltalán nem támogat a kuratórium, vagy ha mégis, döntései vitathatóak.

– Valószínűleg sort kerítünk egy revízióra, amelynek kapcsán fel fogjuk mérni, hogy milyen területek tekinthetők elhanyagoltaknak. Ha a verifikáció meg fogja erősíteni, hogy például a képzőművészet vagy más művészeti ág elhanyagolt, akkor a kuratóriumnak lépnie kell.

– A kuratórium egyik tavalyi döntésekor a második legmagasabb támogatást – 300 ezer forintot – egy műkedvelő fiatal költő kapta, miközben több jelentős művészeti csoportnak, egy rangos zenei fesztivál, vagy az egyetemisták ezreit érintő kulturális fesztivál megrendezésére egyetlen filért sem adtak.

– Minden olyan esetben, ahol nagyon kilóg a lóláb, valamilyen célzott befizetésnek köszönheti a pályázó a megítélt támogatást. A kuratórium jelenlegi álláspontja az, hogy ezeket a vitatható támogatásokat is el kell fogadnunk.

– A pályázók azt gondolhatják, hogy a Szeged Kultúrájáért Közalapítvány elsősorban értékük alapján bírálja el őket, de mint kiderül, más szempontok fontosabbak lehetnek.

– Az egészen bizonyos, hogy a kuratóriumon belül a kulturális, politikai és gazdasági szempontok együttesen érvényesülnek. Ha ez botránykő, akkor meg kell tiltani a jelenlegi finanszírozási gyakorlatot, aminek egyenes következménye lesz a támogatásokra fordítható pénz drasztikus csökkenése.

– Mintha szerencsésebbnek tűnne a korábbi rendszer, amikor a város költségvetéséből finanszírozott, évi 10-14 millió forinttal rendelkező kulturális alap működött, és a pénzt a kulturális bizottság a tanácsadó testület, a zenei és a képzőművészeti kollégium szakvéleményét kikérve osztotta szét.

– Meglehet, hogy a konfliktusok elkerülésére a régi támogatási rendszer alkalmasabb volt, de azt nem gondolnám, hogy depolitizáltabb is lett volna. Véleményem szerint a város kulturális életében a helyes irányt a jelenlegi támogatási rendszer jelenti, amelyben több kulturális alapítvány is működik, és a politikának, vagyis az önkormányzati képviselőknek kisebb a szerepük a támogatások odaítélésékor.

Hollósi Zsolt